

# Nature Restoration Law

## Cel, założenia i skutki rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych

### 1. Cel rozporządzenia

Rozporządzenie w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law) [1] ma być **odpowiedzią na podwójny kryzys: utraty różnorodności biologicznej oraz zmian klimatu**. Jest to ogromne wyzwanie. Stan 81% chronionych siedlisk przyrodniczych w UE jest niezadowolający lub zły, a w Polsce tylko 20% siedlisk jest w dobrym stanie. Zgodnie z rozporządzeniem, działania mające na celu odbudowę zasobów przyrody do 2030 r. obejmą łącznie co najmniej 20% obszarów morskich i lądowych Unii Europejskiej, a do 2050 r. – wszystkie ekosystemy wymagające odbudowy.

Odbudowa zasobów przyrodniczych, takich jak zasoby wody, gleby, lasy, różnorodność biologiczna ma ogromne znaczenie dla przyszłości UE, potrzeb środowiskowych, gospodarczych i społecznych. Prawo o odbudowie zasobów przyrodniczych (NRL) to **próba budowania stabilnej i odpornej gospodarki przyszłości, która będzie konkurencyjna w skali globalnej**. NRL jest spojrzeniem w przyszłość i próbą budowania dobrobytu w długim okresie.

### 2. Tło

Utrata różnorodności biologicznej jest ogromnym ryzykiem z punktu widzenia gospodarczego. W raporcie Światowego Forum Ekonomicznego z 2024 r. **utrata różnorodności biologicznej jest wymieniona na trzecim miejscu wśród największych globalnych zagrożeń** [2]. Szacuje się, że 44 bln dolarów wytworzonej wartości ekonomicznej – ponad połowa całkowitego światowego PKB – jest zależna od przyrody i czerpanych z niej korzyści [3]. W strefie euro, 72% firm (około 3 miliony) jest mocno zależnych od usług ekosystemowych, a prawie 75% kredytów bankowych jest udzielanych przedsiębiorstwom w dużym stopniu zależnym od co najmniej jednej usługi ekosystemowej [4]. **Szacunkowe korzyści płynące z odbudowy są średnio 8-10 razy większe niż jej koszty** [5].

### 3. Zakres rozporządzenia

Przewidziana w nowym prawie odbudowa ma dotyczyć **zarówno siedlisk przyrodniczych chronionych europejskim prawem, jak i tych, które nie są objęte ochroną**. Działania z zakresu odbudowy obejmą ekosystemy leśne, rzeczne, mokradłowe, morskie, rolnicze i miejskie. Rozporządzenie ma również na celu odbudowę populacji owadów zapylających.

### 4. Nature Restoration Law a rolnictwo

Odtwarzanie zasobów przyrody ma zapewnić Europie długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe. Bez zasobów przyrodniczych, a więc wody, zdrowych i żyznych gleb oraz różnorodności biologicznej, uprawa będzie niemożliwa. W stanowisku, popartym przez kilka tysięcy naukowców UE, czytamy: „**Największe zagrożenia dla bezpieczeństwa**

**żywnościowego wynikają ze zmian klimatu oraz utraty różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych, takich jak zapylanie i zwalczanie szkodników”** [6]. Problemem nie jest dbałość o zasoby przyrodnicze i wymogi z tym związane, a brak wiedzy i programu umożliwiającego dostosowanie rolnictwa do zmiany klimatu i potrzeb środowiskowych. Potrzebę dbania o zasoby przyrodnicze widzi biznes. Firma Carlsberg w swojej strategii [7] wpisała jako jeden z celów zapewnienie, że surowce są uprawiane przy użyciu regeneratywnych praktyk rolniczych, które pomagają poprawiać żyzność gleby i bioróżnorodność na użytkach rolnych, a także zmniejszyć ślad węglowy naszego łańcucha wartości śladu rolniczego. Firma planuje, że 100% wykorzystywanych przez nią surowców pochodzi z rolnictwa regeneratywnego i jest pozyskiwanych w sposób zrównoważony do 2040 r., co ułatwi również realizację celu NRL, jakim jest tendencja wzrostowa zasobów węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych.

**W Polsce, Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, wdraża niektóre zapisy NRL.** Na przykład odtwarzanie zasobów gleby realizuje tak zwany ekoschemat „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi”. W Planie Strategicznym czytamy o ekoschemacie: „Jedną z największych korzyści wynikających ze wsparcia praktyk przyczyniających się do magazynowania węgla organicznego jest zdrowie gleby. Jako najważniejsze korzyści związane z utrzymaniem zdrowych gleb można wymienić: wyższe poziomy materii organicznej w glebie, lepszą zdolność do wychwytywania i magazynowania węgla w glebie (lepsza sekwestracja węgla), ulepszoną strukturę gleby, która zwiększa odporność na zmienność pogody, większą odporność na susze i powodzie, ponieważ zdrowe gleby lepiej wchłaniają i zatrzymują wodę, poprawioną zdolność do zatrzymywania większej ilości składników odżywczych, co ogranicza ich spływ z pól uprawnych do źródeł wody”. Ten przykład pokazuje, że jeżeli dyskusja dotyczy faktów i potrzeb, omijając mity i uprzedzenia, możliwe jest wypracowanie rozwiązań korzystnych dla przyrody, i przede wszystkim dla człowieka.

**Polski Instytut Ekonomiczny policzył, ile kosztuje Polaków susza: „6,5 mld PLN mogą być warte plony, które tracimy przeciętnie co roku w wyniku susz”** [8]. Jednocześnie, PIE stwierdza, że „Susze nie wynikają jedynie z ilości opadów, ale również ze sposobu zarządzania wodą. Kluczowym pojęciem jest tu retencja, czyli zdolność terenu do zatrzymywania spływu wody. Retencję można poprawić przez ochronę lasów, naturalnych zbiorników wodnych i mokradeł oraz zaprzestanie nadmiernej melioracji”. „Ubytki w plonach rolnych zmniejszają dochody rolników i powodują wzrost cen żywności, a więc w konsekwencji dotyczą wszystkich mieszkańców Polski”. W rekomendacjach Polski Instytut Ekonomiczny wskazuje: „Zalecane działania dotyczą m.in.: zmniejszania tempa spływu wody przez zaniechanie nadmiernej melioracji, naturalizację rzek, ochronę bagien, mokradeł i lasów”. Zapisy NRL spełniają rekomendacje PIE.

Ponadto, Polski Instytut Ekonomiczny stwierdza, że „**koszty niepodejmowania żadnych działań są wielokrotnie wyższe od podjęcia działań zapobiegawczych.** [...] Koszty i konsekwencje suszy będą większe bez stosownych działań zapobiegawczych”.

W serwisie ekonomicznym mBanku, z 13 czerwca 2023 r., czytamy „Zanim w Polsce wyrosną palmy i pojawią się gaje oliwne, ceny żywności będą wariować” [9]. Wszystko, co rusza inflacją, rusza też stopami procentowymi. Stąd już blisko do wtórnych efektów w gospodarce realnej. Widać więc, że istnieje sporo powodów, dla których ekonomiści interesują się suszą”. Ekonomiści oszacowali wpływ suszy w Polsce na zbiory i otrzymali „skalę potencjalnych strat w całej Polsce, która wynosi od 17% w przypadku kalafiorów do

21-23% w przypadku zbóż, ziemniaków i pomidorów”. **Najłatwiejszy, najtańszy i najbardziej efektywny sposób zapobiegania suszy, jak i powodzi, to inwestycja w tak zwane rozwiązania oparte na przyrodzie, w tym zalecane przez Polski Instytut Ekonomiczny “naturalizację rzek, ochronę bagien, mokradł i lasów”.**

Przy wszystkich powyższych korzyściach płynących z rozporządzenia, **Nature Restoration Law nie wprowadza nowych zobowiązań czy ograniczeń dla gospodarstw rolnych.** Rozporządzenie wskazuje jednoznacznie, że państwa członkowskie mają wprowadzić środki odbudowy prowadzące do wzrostu różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych, biorąc pod uwagę potrzeby społeczne i gospodarcze obszarów wiejskich oraz konieczność zapewnienia zrównoważonej produkcji rolnej w Unii.

Oprócz wprowadzenia środków mających na celu osiągnięcie tendencji wzrostowej co najmniej dwóch z trzech wskaźników bioróżnorodności w ekosystemach rolniczych oraz określonej wartości indeksu pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego, Państwa Członkowskie powinny również wprowadzić działania zmierzające do renaturyzacji osuszonych torfowisk. Obowiązkiem odtwarzania ma być objęte 30% takich obszarów do 2030 r. (z czego  $\frac{1}{4}$  ma być ponownie nawodniona), 40% do 2040 r. ( $\frac{1}{3}$  ponownie nawodniona), 50% do 2050 r. ( $\frac{1}{3}$  ponownie nawodniona). Biorąc pod uwagę, że obecnie w Polsce jest około 900 tys. ha osuszonych torfowisk użytkowanych rolniczo, powierzchnia osuszonych torfowisk, które powinny zostać ponownie nawodnione w kolejnych latach zgodnie z NRL wynosi odpowiednio: 2030 – 68 tys. ha, 2040 – 120 tys. ha, 2050 – 150 tys. ha. Cele NRL w zakresie nawadniania torfowisk Polska może wdrożyć na gruntach Skarbu Państwa i / lub w parkach narodowych. W samym Biebrzańskim Parku Narodowym jest około 40 tys. ha torfowisk w dużej mierze użytkowanych rolniczo niebędących tzw. siedliskami przyrodniczymi Natura 2000. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa ma w swoim zarządzie około 100 tys. ha gruntów na osuszonych torfowiskach. To pokazuje, że **do 2050 wystarczy działać na gruntach KOWR i w parkach narodowych, żeby wypełnić cele NRL w zakresie nawodnienia torfowisk.**

Jednocześnie **w uzasadnionych przypadkach zakres ponownego nawadniania torfowisk użytkowanych rolniczo może zostać zmniejszony do poziomu mniejszego niż wymagany**, jeżeli takie ponowne nawadnianie może mieć znaczący negatywny wpływ na infrastrukturę, budynki, adaptację do klimatu lub realizację innych interesów publicznych oraz jeżeli ponowne nawodnienie nie może mieć miejsca na gruntach innych niż grunty rolne.

Kluczowym zapisem rozporządzenia jest również ten dotyczący pełnej dobrowolności nawadniania torfowisk użytkowanych rolniczo przez rolników. W myśl rozporządzenia, **obowiązek realizacji działań przez Państwa Członkowskie nie oznacza obowiązku ponownego nawadniania swoich gruntów przez rolników i prywatnych właścicieli gruntów, dla których ponowne nawadnianie gruntów rolnych pozostaje dobrowolne**, bez uszczerbku dla obowiązków wynikających z prawa krajowego. Rozporządzenie wskazuje również jednoznacznie, że Państwa Członkowskie powinny stworzyć system zachęt, aby nawadnianie stało się atrakcyjną opcją dla rolników i prywatnych właścicieli gruntów, oraz ułatwiać dostęp do szkoleń i porad dla rolników i innych zainteresowanych stron na temat korzyści płynących z ponownego nawadniania torfowisk oraz o możliwościach późniejszego zagospodarowania gruntów i możliwościach z tym związanych.

Co istotne, rozporządzenie wprowadza także **możliwość zawieszenia wdrażania przepisów rozporządzenia dotyczących ekosystemów rolniczych na okres do jednego roku** w drodze aktu wykonawczego, w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych i wyjątkowych zdarzeń pozostających poza kontrolą UE i mających poważne skutki dla całej UE w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego.

W kontekście długofalowego wsparcia rolnictwa ważnym celem rozporządzenia jest odbudowa populacji owadów zapylających. Komisja Europejska szacuje, że realizacja tego zapisu przyczyni się do zwiększenia plonów w rolnictwie.

## 5. Nature Restoration Law a zdrowie publiczne

**Wdrożenie NRL będzie miało bezpośredni, pozytywny wpływ na zdrowie publiczne w Europie.** Zmiana klimatu destabilizuje ekosystemy i zwiększa częstotliwość, rozmiar i czas trwania fal upałów, które każdego roku powodują śmierć 130 000 osób [10]. Fale upałów są najbardziej śmiertelnościami rodzajem ekstremalnych warunków pogodowych w Europie, a obszary miejskie są szczególnie nimi dotknięte.

Zgodnie z rozporządzeniem, państwa członkowskie powinny zadbać o to, aby między wejściem w życie rozporządzenia a końcem 2030 r. nie doszło do utraty netto miejskiej przestrzeni zielonej i zmniejszenia pokrycia miast koronami drzew. Następnie Państwa Członkowskie powinny osiągnąć tendencję wzrostową w zakresie miejskich obszarów zielonych. Jest to działanie o zasadniczym znaczeniu dla zdrowia publicznego - badania opublikowane w 2023 r. wykazały, że zwiększenie pokrycia koronami drzew do 30% w miastach pozwoliłoby na uniknięcie w dwóch miesiącach letnich ok. 3000 przedwczesnych zgonów spowodowanych wysokimi temperaturami [11]. Projekcje klimatyczne sugerują, że ryzyko stresu cieplnego będzie w przyszłości tylko rosnąć [12].

Kontakt z przyrodą i aktywność fizyczna w naturalnym środowisku przyrodniczym mają znaczący pozytywny wpływ na fizyczne i psychiczne zdrowie człowieka. Wykazano między innymi, że taki regularny kontakt zapobiega powstawaniu i wspomaga leczenie wielu chorób cywilizacyjnych, w tym nadciśnienia, chorób kardiologicznych, cukrzycy typu II czy depresji [13]. Coraz więcej prac naukowych wskazuje również, że relacja ze światem przyrody jest silnie powiązana z codziennym dobrym samopoczuciem [14].

## 6. Nature Restoration Law a leśnictwo

Rozporządzenie wprowadza obowiązek odbudowy zarówno ekosystemów leśnych chronionych na mocy Dyrektywy Siedliskowej, jak i tych nieobjętych ochroną. W lasach tej drugiej kategorii, Państwa członkowskie powinny osiągnąć tendencję wzrostową indeksu pospolitych ptaków leśnych oraz co najmniej sześciu z siedmiu wskaźników (stojący posusz, leżące martwe drewno, udział lasów o nierównomiernej strukturze wiekowej, łączność ekologiczna; zapasy węgla organicznego; udział lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew; różnorodność gatunkowa drzew). Co istotne, **wartość tych wskaźników ma być mierzona w skali kraju**, w związku z czym nie ma obowiązku osiągnięcia tendencji wzrostowej powyższych wskaźników w każdym lesie gospodarczym w Polsce.

Jednocześnie w rozporządzeniu przewidziano **możliwość niedopełnienia powyższych zobowiązań**, jeżeli zostało spowodowane przez siłę wyższą o dużej skali lub nieuniknione przekształcenia siedlisk, które są bezpośrednio spowodowane zmianą klimatu.

Rozporządzenie wskazuje również jednoznacznie, że **środki odbudowy przyrody mają być wprowadzane biorąc pod uwagę ryzyko związane z pożarami lasów.**

## **7. Nature Restoration Law a rzeki**

Prawo przewiduje m.in. przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek w Unii do stanu swobodnego przepływu do 2030 r. To cel, który **wspiera zapobieganie zarówno suszy, jak i powodzi, które coraz dotkliwiej dotyczą Polskę.** Jest również ważny ze względu na zły stan rzek w Polsce, ich eutrofizację, jak również znaczącą eutrofizację Morza Bałtyckiego. Cel ten można w Polsce osiągnąć poprzez realizację rządowego Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych przygotowanego w 2020 roku na zlecenie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie [15]. Odbudowa ekosystemu Odry wpisuje się w realizację tego celu.

## **8. Obszary objęte odbudową przyrody a proces inwestycyjny**

Jeżeli na terenie poza obszarem Natura 2000 wskutek działań renaturyzacyjnych ekosystem zostanie przywrócony do dobrego stanu, Państwa Członkowskie będą miały obowiązek zapobiegania jego istotnemu pogorszeniu. Jednak w przypadku, gdy Państwo Członkowskie musi zrealizować plan lub przedsięwzięcie stanowiące nadrzędny interes publiczny, dla którego niedostępne są mniej szkodliwe rozwiązania alternatywne, obowiązek ten zostaje zniesiony. Innymi słowy, **odbudowa zasobów przyrodniczych nie stoi na przeszkodzie realizacji inwestycji istotnych dla Państwa.**

## **9. Planowanie działań zależy od państw członkowskich**

Każdy kraj członkowski UE będzie przygotowywał, w ciągu 2 lat od wejścia prawa w życie, krajowy plan odbudowy, w którym opracuje, jakie działania są do wykonania, **zgodnie z krajowymi potrzebami i uwarunkowaniami.** W kolejnym kroku, na podstawie krajowego planu wdrażane będą konkretne działania.

## **10. Poparcie dla rozporządzenia**

Nature Restoration Law jest **szeroko popierane**, między innymi przez przemysł energii wiatrowej [16] oraz słonecznej [17], naukowców [18], progresywnych rolników [19], myśliwych [20], instytucje finansowe [21], europejskich burmistrzów [22], oraz rosnącą liczbę firm i stowarzyszeń biznesowych [23]. Ponadto, około **1 200 000 osób** wsparło ambitne Nature Restoration Law - obywatele mogli zabrać głos w ramach różnych kampanii, które zostały zainicjowane przez koalicję #RestoreNature, w tym Avaaz, WeMove, European Greens.

## **11. Finansowanie odbudowy przyrody**

W ocenie skutków regulacji Komisja Europejska oszacowała, że przywrócenie 30% siedlisk wymienionych w załączniku I dyrektywy siedliskowej do 2030 r. będzie kosztować 8,2 miliarda euro rocznie. **Fundusze UE mogą pokryć dużą część tych potrzeb finansowych, ponieważ docelowy poziom wydatków na różnorodność biologiczną w obecnych wieloletnich ramach finansowych (WRF) wynosi 16 miliardów euro rocznie [24].** Poziom finansowania UE zależy od zdolności państw członkowskich do wykorzystania możliwości oferowanych przez każdy fundusz i do priorytetowego traktowania odbudowy spośród innych konkurencyjnych priorytetów w swoich programach krajowych. Należy

również wykorzystać unijne i krajowe fundusze publiczne, aby przyciągnąć inwestycje z sektora prywatnego, ponieważ finansowanie z sektora prywatnego jest obecnie dość niskie, ale zainteresowanie jest dość duże.

## 12. Źródła

- [1] Tekst ostatecznego porozumienia ws. NRL:  
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15907-2023-INIT/en/pdf>
- [2] The Global Risks Report 2024, World Economic Forum, In partnership with Marsh McLennan and Zurich Insurance Group <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/>
- [3] World Economic Forum. (2020). Nature Risk Rising, Why the crisis engulfing nature matters to business and the economy.  
[http://www3.weforum.org/docs/WEF\\_New\\_Nature\\_Economy\\_Report\\_2020.pdf](http://www3.weforum.org/docs/WEF_New_Nature_Economy_Report_2020.pdf)
- [4] THE ECB BLOG. The economy and banks need nature to survive.  
<https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2023/html/ecb.blog230608~5cffb7c349.en.html>
- [5] IPBES. (2019). Global assessment report on biodiversity and ecosystem services: Summary for policymakers. Sekretariat IPBES, Bonn, Niemcy
- [6]  
[https://conbio.org/images/content\\_groups/Europe/POLISH\\_Scientists\\_support\\_Green\\_Deal\\_and\\_reject\\_attack\\_on\\_SUR\\_and\\_NRL.pdf](https://conbio.org/images/content_groups/Europe/POLISH_Scientists_support_Green_Deal_and_reject_attack_on_SUR_and_NRL.pdf)
- [7] [https://www.carlsbergpolska.pl/media/57219/m\\_carlsberg-polska\\_raport-esg-2022-15-03.pdf](https://www.carlsbergpolska.pl/media/57219/m_carlsberg-polska_raport-esg-2022-15-03.pdf)
- [8] Markiewicz, J., Ogórek, S. (2022), Gospodarcze koszty suszy dla polskiego rolnictwa, Working Paper, nr 3, Polski Instytut Ekonomiczny, Warszawa.  
[https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2022/11/PIE\\_Gospodarcze-koszty-suszy-dla-polskiego-rolnictwa.pdf](https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2022/11/PIE_Gospodarcze-koszty-suszy-dla-polskiego-rolnictwa.pdf)
- [9] Susza, gospodarka, ceny; w serwis ekonomiczny mBank.  
<https://makroekonomia.mbank.pl/247658-susza-gospodarka-ceny>
- [10] [EEA. (2020). Healthy environment, healthy lives: how the environment influences health and well-being in Europe. European Environment Agency, Copenhagen, Denmark.  
<<https://www.eea.europa.eu/publications/healthy-environment-healthy-lives>>].
- [11] lungman et al., 2023, Cooling cities through urban green infrastructure: a health impact assessment of European cities  
[https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(22\)02585-5/abstract](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(22)02585-5/abstract)
- [12] Brink P., Mutafoglu K., Schweitzer J.-P., Kettunen M., Twigger-Ross C., Kuipers Y., Emonts M., Tyrväinen L., Hujala T., Ojala A. (2016). The Health and Social Benefits of Nature and Biodiversity Protection – Executive summary. A report for the European Commission (ENV.B.3/ETU/2014/0039), Institute for European Environmental Policy, London and Brussels. (Page 2).  
[https://ieep.eu/uploads/articles/attachments/2b933e8e-a153-4ba8-b6fb-ac615ad9a445/Health\\_and\\_Social\\_Benefits\\_of\\_Nature\\_-\\_Final\\_Report\\_Executive\\_Summary\\_sent.pdf](https://ieep.eu/uploads/articles/attachments/2b933e8e-a153-4ba8-b6fb-ac615ad9a445/Health_and_Social_Benefits_of_Nature_-_Final_Report_Executive_Summary_sent.pdf)
- [13].Twhig-Bennett C., Jones A.P. 2018. The health benefits of the great outdoors: A systematic review and meta-analysis of greenspace exposure and health outcomes. Environmental Research 166: 628–637.
- [14] Brymer E. i in. 2010. The Role of Nature-Based Experiences in the Development and Maintenance of Wellness. Asia-Pacific Journal of Health, Sport and Physical Education 2010 (1): 21–27. DOI: [doi.org/10.1080/18377122.2010.9730328](https://doi.org/10.1080/18377122.2010.9730328)
- [15]  
<https://www.wody.gov.pl/index.php/pl/aktualnosci/734-wody-polskie-gotowe-do-dzialania-na-odrze>
- [16]  
<https://windeurope.org/newsroom/press-releases/nature-restoration-and-wind-energy-go-hand-in-hand/>
- [17] <https://www.solarpowereurope.org/press-releases/statement-solar-nature-s-best-friend-1>
- [18]  
[https://static1.squarespace.com/static/5f241700a3b9e7503c42710c/t/647783579a4344473dbbe203/1685554007289/Scientists+support+EU+nature+restoration\\_31May2023.pdf](https://static1.squarespace.com/static/5f241700a3b9e7503c42710c/t/647783579a4344473dbbe203/1685554007289/Scientists+support+EU+nature+restoration_31May2023.pdf)
- [19] <https://forumforag.com/article/madrid-call-to-action>
- [20]  
<https://www.face.eu/2023/06/european-hunters-make-history-with-the-signforhunting-campaign>
- [21] <https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2023/html/ecb.blog230608~5cffb7c349.en.html>
- [22] <https://eurocities.eu/latest/joint-letter-on-nature-restoration>
- [23]  
<https://www.wwf.eu/?10840916/More-than-90-corporations-make-the-business-case-for-the-new-law-to-restore-nature>

[24] [how much will the implementation of the nature restoration law cost and how much funding is available? \(ieep.eu\)](#)